

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Białystok, dnia 18 stycznia 2018 r.

Poz. 429

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE WOJEWODY PODLASKIEGO

z dnia 17 stycznia 2018 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy kpt. Stanisława Brykalskiego w miejscowości Wizna

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 z późn. zm.), zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy o dotychczasowej nazwie 35-lecia (PRL) w miejscowości Wizna nadaje się nazwę kpt. Stanisława Brykalskiego.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

UZASADNIENIE

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 z późn. zm.), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1389) ustawą z dnia 14 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki oraz ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2495).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy, za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy, w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

W dniu 2 października 2017 r. Wojewoda Podlaski zwrócił się, w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii

potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1. Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na wydanie zarządzenia zastępczego.

Opinia IPN wpłynęła do organu nadzoru w dniu 22 grudnia 2017 r. (pismo z dnia 19 grudnia 2017 r., znak BUW-940-232 (8)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa ulicy 35-lecia (PRL) wypełnia normę art. 1 ustawy.

Nazwa Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL) była oficjalną nazwą niesuwerennego, zależnego od Związku Sowieckiego państwa komunistycznego, formalnie przyjętą 22 lipca 1952 r. Funkcjonowała oficjalnie do dnia 31 grudnia 1989 r. Zarówno w okresie komunizmu, jak i po odzyskaniu niepodległości przyjęło się nazwą PRL określać także okres wcześniejszy, tj. lata 1944–1952, stąd jako punkt odniesienia do świętowania kolejnych rocznic istnienia PRL komuniści przyjmowali fikcyjną datę stworzenia przez Józefa Stalina Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, tj. 22 lipca 1944 r. Nazwę PRL oficjalnie wprowadzono do Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, ogłoszonej w dniu 22 lipca 1952 r. po uwzględnieniu wszystkich poprawek naniesionych przez Józefa Stalina. W związku z powyższym nazwa PRL jest ściśle związana z funkcjonującym pod sowiecką ochroną na ziemiach polskich totalitarnym, komunistycznym systemem władzy, budowanym na polskich ziemiach od 1944 r. przez Związek Sowiecki – wbrew suwerennym prawom Rzeczypospolitej Polskiej. Pełna zależność PRL od ZSRS pociągała za sobą realizację przez jej władze w całym okresie istnienia priorytetów polityki sowieckiej, traktowanych jako nadrzędne wobec interesów obywateli polskich. Immanentnymi cechami PRL były likwidacja gospodarki wolnorynkowej, gwałcenie swobód obywatelskich i praw człowieka oraz liczne – w myśl obowiązującego prawa niepodlegające przedawnieniu – zbrodnie (w tym mordy sądowe) popełniane pod osłoną instytucji państwowych PRL.

Wojewoda Podlaski w pełni podziela argumentację wyrażoną w opinii Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Powyższe zatem uzasadnia wydanie niniejszego zarządzenia zastępczego.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego nadającego ulicy o dotychczasowej nazwie 35-lecia (PRL) w miejscowości Wizna - nazwę kpt. Stanisława Brykalskiego.

Stanisław Brykalski – urodził się 6 kwietnia 1912 r. w Słomnikach. Był porucznikiem, w Kampanii wrześniowej, zastępcą kpt. Władysława Raginisa, dowódcy obrony Wizny. Porucznik po ukończeniu szkół w Miechowie i Krakowie wstąpił do krakowskiej szkoły podchorążych. W 1938 r. odbył przeszkolenie wojskowe i został mianowany do stopnia porucznika. W tym samym roku został powołany do Wojska Polskiego i wcielony do 71-go Pułku Piechoty. Służył w 18-tym dywizjonie piechoty wzmocnionej artylerią, jako dowódca baterii składającej się z 6-ciu dział. Wybuch II wojny światowej zastał go na pozycji umocnionej odcinka „Wizna”, koło Łomży, gdzie będąc dowódcą artylerii, pełnił jednocześnie obowiązki zastępcy dowódcy odcinka, kpt. Władysława Raginisa. W trakcie walk z żołnierzami XIX Korpusu Armijnego gen. Guderiana, wspólnie z przełożonym, złożył przysięgę, że żywy nie odda bronionych pozycji. Zginął 9 września 1939 r. w trakcie obserwacji pola walki w kopule obserwacyjnej schronu dowodzenia na Górze Strękowej, raniony w głowę odłamkiem pocisku. Pochowany w bezpośrednim sąsiedztwie schronu dowodzenia.

Pod koniec września 1939 r., po przejściu terenu przez Sowietów na mocy Paktu Ribbentrop-Mołotow, okupant nakazał wydobyć ciała i zakopać ich 500 m dalej, w rowie przy drodze u podnóża wzniesienia. W latach 50. XX w. po raz kolejny szczątki oficerów wykopano i przeniesiono w inne, nieznanne przez lata

miejsce. W Wiźnie po wojnie umieszczono tablicę z napisem: *Przechodniu, powiedz Ojczyźnie, żeśmy walczyli do końca, spełniając swój obowiązek.*

W dniu 8 września 2012 r. został pośmiertnie awansowany na stopień kapitana.

Na podstawie art. 5 ustawy - pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Na zarządzenie zastępcze przysługuje Gminie skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku za pośrednictwem Wojewody Podlaskiego w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia.

Wojewoda Podlaski
Bohdan Paszkowski